

Jaarstukken 2017

Concept

Werkvoorzieningschap Tomingroep

7 juni 2018

Inhoudsopgave

Jaarverslag

Verslag van het bestuur	3
--------------------------------	---

Paragrafen:

• Weerstandsvermogen en risicobeheersing	5
• Onderhoud kapitaalgoederen	5
• Bedrijfsvoering	5
• Verbonden partijen	6
• Treasuryparagraaf	7

Jaarrekening 2017

Balans per 31 december 2017	9
Overzicht van baten en lasten 2017	11
Kasstroomoverzicht over 2017	12
Grondslagen voor waardering baten en lastenbepaling	13
Toelichting op de balans per 31 december 2017	17
Toelichting op overzicht van baten en lasten 2017	22
Publicatie Wet Normering Topinkomens WNT	25

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	26
---	----

Verslag van het bestuur

Werkvoorzieningsschap Tomingroep voert de Wet sociale werkvoorziening uit voor haar deelnemende gemeenten. Het doel is zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen bij het verkrijgen van een betaalde baan binnen of buiten Tomingroep. Dit gebeurt door het bieden van werk, scholing, begeleiding en bemiddeling. De beste resultaten worden bereikt door het optimaal inzetten van de beschikbare middelen en dus door het optimaliseren van de bedrijfsvoering met borging van de continuïteit op lange termijn. Het Werkvoorzieningsschap wordt bestuurd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Werkvoorzieningsschap is aandeelhouder van Tomingroep BV. Binnen Tomingroep BV worden alle bedrijfsactiviteiten uitgevoerd.

De jaarrekening van 2017 is opgesteld op basis van de structuur waarbij de medewerkers met een Wsw-indicatie in dienst zijn van het Werkvoorzieningsschap Tomingroep, en waarbij de bedrijfsactiviteiten worden uitgevoerd door Tomingroep BV. Deze medewerkers met een Wsw-indicatie zijn gedetacheerd door het Werkvoorzieningsschap bij Tomingroep BV. In deze jaarrekening wordt ingegaan op de ontwikkelingen van het Werkvoorzieningsschap in het verslagjaar 2017. Het Werkvoorzieningsschap Tomingroep is alleen verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening. Een brede beschrijving van de ontwikkelingen, activiteiten en cijfers van Tomingroep BV is te vinden in het jaarverslag 2017 van Tomingroep BV. Hierin wordt tevens ingegaan op de doelstellingen van de organisatie en het gevoerde beleid, met name het sociale en personeelsbeleid.

Tot 2015 werd door de Rijksoverheid de taakstelling vastgesteld per gemeente. Sindsdien is er geen sprake meer van een taakstelling maar wordt per gemeente een subsidiebedrag beschikbaar gesteld gebaseerd op het verwachte aantal Wsw-ers. Voor 2017 bedroeg deze quasi taakstelling voor de deelnemende gemeenten binnen Tomingroep in totaal 977,36 SE's. Uiteindelijk werd voor 2017 een bezetting van 941,54 SE's gerealiseerd, een onderrealisatie van 35,4 die werd veroorzaakt doordat het werkelijke natuurlijk verloop afwijkt van de rekenkundige voorspelling door het ministerie. Het aantal medewerkers van het Werkvoorzieningsschap Tomingroep nam in het verslagjaar af van 1.115 eind 2016 naar 1047 ultimo 2017. Van deze medewerkers waren er 983 gedetacheerd bij Tomingroep BV en 64 binnen en buiten Tomingroep actief in het kader van Begeleid Werken.

Hoewel de Sisa-verantwoording formeel is vervallen met de komst van de Participatiewet, is over 2017 wel een verantwoording op basis van de Sisa-uitgangspunten opgesteld. Deze verantwoording is door de externe accountant getoetst en akkoord bevonden en dient ter verantwoording aan de deelnemende gemeenten.

Het Werkvoorzieningsschap belast als eigenaar van de panden huur en een gebruiksvergoeding voor het gebruik van onroerende goederen en overige vaste bedrijfsmiddelen door aan Tomingroep BV. Het Werkvoorzieningsschap Tomingroep betaalt een vergoeding voor haar aandeel in de ondersteunende (staf)diensten aan Tomingroep BV. In een samenwerkingscontract is dit tussen beide rechtspersonen vastgelegd. Hierin is verder opgenomen dat het Werkvoorzieningsschap Tomingroep bij een negatief resultaat een zodanige financiële bijdrage van Tomingroep BV ontvangt (garantietoekenning), dat een financieel sluitende jaarrekening (resultaat nihil) gerealiseerd wordt.

De gerealiseerde opbrengsten bedroegen in 2017 € 29,8 mln., € 2,7 mln. lager dan vorig jaar en nagenoeg gelijk aan begroot. De afwijking t.o.v. vorig jaar wordt veroorzaakt door enerzijds een lager aantal SE's (941,96 t.o.v. 1.048,8) en anderzijds een lager subsidiebedrag (€ 25.240,- t.o.v. 25.440,-). Tevens ontving het Werkvoorzieningsschap in 2017 een lagere dividenduitkering van Tomingroep B.V. (€ 0,3 mln. i.p.v. € 0,8 mln.).

De totale bedrijfslasten bedroegen in 2017 € 29,4 mln., hetgeen een daling is van € 2,6 mln. t.o.v. 2016. T.o.v. het budget is sprake van een onderschrijding van € 0,1 mln. De daling van de kosten in vergelijking met vorig jaar wordt veroorzaakt door lagere personeelskosten (als gevolg van het verloop van het aantal Wsw-ers).

Het netto resultaat van het Werkvoorzieningsschap Tomingroep bedraagt hiermee voor 2017 € 307K positief (tegen + € 277K in 2016). Het bestuur is zeer tevreden met deze prestatie.

Dit verslagjaar is het derde jaar waarin de Participatiewet van kracht was. De gemeenten hebben de volledige lead in en eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze wet gekregen. Daarmee zijn zij ook verantwoordelijk geworden voor de re-integratie van arbeidsgehandicapten (ex-Wajong, ex-doelgroep Wsw en arbeidsmatige dagbesteding AWBZ). De toegang tot de arbeid via de Wsw is sinds 1 januari 2015 afgesloten. De zittende groep Wsw-medewerkers heeft haar recht op arbeid en inkomen behouden, maar de subsidie voor deze groep zal de komende jaren verder afnemen. Tomingroep blijft zich inspannen om voor haar Wsw-medewerkers de best passende arbeid en begeleiding te realiseren en houdt daarbij ook het bedrijfseconomische belang in het oog.

In de jaren 2015 en 2016 was een belangrijk element in het beleid van de gemeenten ten aanzien van Tomingroep de jaarlijkse instroom van een groot aantal mensen uit de Participatiewet voor een re-integratietraject. Met de Gooi en Vecht-gemeenten enerzijds en Almere anderzijds werden contracten gesloten over o.a. aantallen, trajectduur, kosten, opbrengsten en te behalen doelen. Met de kandidaten die instroomden, werd het doel om 30% duurzaam aan het werk te helpen, gehaald. Het bleek echter niet eenvoudig om voor de re-integratietrajecten voldoende geschikte kandidaten te selecteren. Ook misten de gemeenten de mogelijkheid om voldoende maatwerk te bieden. Dat leidde tot een kleiner aantal succesvolle trajecten dan beoogd en een tegenvallend financieel resultaat. De Gooi en Vecht-gemeenten besloten daarom met ingang van 2017 alleen nog op basis van maatwerk trajecten in te kopen. De gemeente Almere continueerde het contract met een aantal aanpassingen en verbeteringen.

In januari 2017 besloten de gemeenten in het Werkvoorzieningsschap dat de strategie van Tomingroep moest worden aangepast: niet meer uitgaan van de ontwikkeling naar een arbeidsontwikkelbedrijf, maar inzetten op een sterke positionering als inclusieve werkgever die werkgelegenheid biedt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de voorafgaande periode had Tomingroep zich op dat gebied al bewezen door ruim 100 mensen uit de Participatiewet in dienst te nemen. Anders dan voor Wsw-medewerkers geldt overigens dat kandidaten uit de Participatiewet direct door Tomingroep BV (of derden) in dienst genomen worden en dus geen arbeidscontract van het Werkvoorzieningsschap krijgen.

Andere ontwikkelingen in het verslagjaar lagen op het gebied van de governance. De gemeenten wilden een model voor het Werkvoorzieningsschap waarin evenwicht zou zijn tussen doel, instrument, zeggenschap, resultaat en risico. Dit leidde tot een vernieuwde gemeenschappelijke regeling, waarin de verhouding tussen de gemeenten op deze terreinen wordt bepaald aan de hand van het voortschrijdend tienjaars gemiddelde aandeel van elke gemeente in het aantal Wsw-medewerkers bij Tomingroep. Ook benoemde het bestuur een onafhankelijk secretaris voor het Werkvoorzieningsschap. Deze functie werd voorheen bekleed door de algemeen directeur van Tomingroep BV. Verder heeft het bestuur de opdracht gegeven te borgen dat Tomingroep blijft voldoen aan de voorwaarden in de aanbestedingswet voor quasi-inbesteden.

Tomingroep heeft zich reeds in 2014 in diverse aanbestedingsprocedures van de gemeenten gekwalificeerd als aanbieder van zowel de wettelijke voorziening Beschut Werken als Arbeidsmatige Dagbesteding. De gemeenten gaan verschillend om met de inzet van deze voorzieningen. Net als in voorgaande jaren is van de mogelijkheden bij Tomingroep in het verslagjaar in beperkte mate gebruik gemaakt.

In het jaar 2017 heeft het bestuur al met al een aantal belangrijke stappen gezet in de strategie en de governance van Tomingroep. Voor de komende jaren is een heldere koers uitgezet en een basis gelegd waarop Tomingroep kan verder bouwen. Op grond van de resultaten over 2017 en voorgaande jaren heeft het bestuur er alle vertrouwen in dat het bedrijf ook in de komende periode de verwachtingen zal kunnen waarmaken.

Mevrouw F.T. de Jonge
Voorzitter

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin het Werkvoorzieningschap Tomingroep in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Daarnaast vormt ook de algemene reserve een buffer tegen onverwachte financiële tegenvallers. In deze nota wordt inzicht gegeven in het vermogen van het Werkvoorzieningschap Tomingroep om risico's die niet in de jaarrekening zijn verwerkt op te vangen. Als risico's worden beschouwd alle redelijk voorzienbare risico's, die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal c.q. het eigen vermogen en de omvang van het overzicht van baten en lasten. Het weerstandsvermogen ultimo 2017 bedraagt 2,2 miljoen euro. Daarvan is 0,3 miljoen voorbestemd om uit te keren naar de deelnemende gemeenten en resteert een vrij vermogen van 1,9 miljoen. Voor verdere details verwijzen wij u naar de jaarrekening. De deelneming in Tomingroep BV is voor de verkrijgingsprijs op de balans opgenomen. Voor de intrinsieke waarde van Tomingroep BV per 31 december 2017 wordt verwezen naar de jaarrekening van Tomingroep BV.

Kengetallen

	2016	Begroot	2017
Netto schuldquote	20,13%	20,82%	20,84%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	3,21%	-6,07%	-6,07%
Solvabiliteitsratio	17,78%	18,55%	18,55%
Structurele exploitatieruimte	0,85%	0,00%	0,00%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Onderhoud kapitaalgoederen

Er is een voorziening getroffen voor het egaliseren van de kosten van groot onderhoud aan terreinen, gebouwen en installaties. Het meerjarenonderhoudsplan ligt hieraan ten grondslag. Jaarlijks wordt dit meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. De voorziening betreffende het groot onderhoud bedraagt ultimo 2017 € 654k.

Bedrijfsvoering

Subsidieresultaat

Het subsidieresultaat, dat wil zeggen het verschil tussen de wsw-subsidie en de loonkosten van het wsw-personeel, kan per jaar fluctueren als gevolg van o.a. landelijke factoren, besluiten van het ministerie over compensatie loonkosten en nieuwe wetgeving. Naar aanleiding van de huidige wetgeving wordt voor de komende jaren een oplopend negatief subsidieresultaat verwacht. Het subsidieresultaat voor 2017 bedroeg: € 747k negatief. Subsidieresultaat is hier gedefinieerd als ontvangen subsidie minus loonkosten SW.

Risico's

Ten aanzien van de risico's kan de volgende kwantificering worden gegeven: Het Werkvoorzieningschap kent geen zelfstandige activiteiten. De medewerkers zijn gedetacheerd bij Tomingroep BV. De exploitatiecijfers bestaan uit de te ontvangen subsidie bedragen en de te betalen salarissen.

Daarnaast worden de panden verhuurd (opbrengst) en onderhouden (last) en wordt van Tomingroep BV een loonwaarde ontvangen en wordt een begeleidingsvergoeding betaald. Aangezien Tomingroep BV een nulresultaat garandeert aan het Werkvoorzieningschap is het directe risico t.a.v. de exploitatie voor het Schap nihil.

Indirect bestaat er een risico indien Tomingroep BV niet in staat zou zijn de garantiebijdrage te betalen. Per ultimo 2016 is een gekwantificeerde risicoanalyse van Tomingroep BV gemaakt. Hieruit blijkt dat het vrij vermogen (beschikbaar boven het weerstandsvermogen) ruim voldoende is.

Na het opstellen van de definitieve cijfers 2017 van Tomingroep BV (in juni 2018) zal een nieuwe risicoanalyse en kwantificering van Tomingroep BV worden gemaakt voor de cijfers per ultimo 2017. Gegeven de conceptcijfers van 2017 voor Schap en BV is er overigens geen reden om aan te nemen dat het vrije vermogen significant zou zijn afgenomen. Derhalve kan worden geconcludeerd dat er geen risico's zijn ten aanzien van de exploitatie van het Werkvoorzieningschap.

Ook ten aanzien van de balansposten worden de risico's als nihil beoordeeld.

De activa betreffen met name terreinen en gebouwen, de deelneming Tomingroep BV en vorderingen inzake het LIV. De vordering inzake de LIV is bevestigd door de opgave van de belastingdienst.

De waardering van gebouwen en terreinen hebben wij beoordeeld en geconcludeerd dat de risico's hiervan nihil zijn. Het onroerend goed is getoetst aan de WOZ.

De deelneming in Tomingroep BV is gebaseerd op de verkrijgingsprijs. De intrinsieke waarde is aanmerkelijk hoger.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarmee het werkvoorzieningschap Tomingroep een bestuurlijke en/of financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van een stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeenschappelijke regeling middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het Werkvoorzieningschap Tomingroep.

Het Werkvoorzieningschap Tomingroep is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de deelnemende gemeenten Almere, Blaricum, Eemnes, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdmeren en Gooise Meren (bestaande uit de per 1 januari 2016 gefuseerde gemeenten Bussum, Muiden en Naarden).

Het Werkvoorzieningschap Tomingroep heeft een 100% deelneming in Tomingroep BV. Werkvoorzieningschap Tomingroep en Tomingroep BV hebben een meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In deze overeenkomst garandeert Tomingroep BV het Werkvoorzieningschap een nulresultaat en verklaart het Werkvoorzieningschap dat de sw-medewerkers bij Tomingroep BV worden gedetacheerd.

Per jaar wordt een contract gesloten waarin vastgelegd is aan hoeveel sw-medewerkers de BV werk dient te bieden en aan welke overige sociale doelstellingen de BV inhoud dient te geven. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de jaarrekening van Tomingroep BV.

Staat van verbonden partijen		Bedragen * € 1000	
Werkvoorzieningschap Tomingroep		31-12-2017 (ult)	31-12-2016 (ult)
Eigen Vermogen		2.213	2.183
Vreemd vermogen		9.067	9.399
Resultaat		307	277
Tomingroep BV		31-12-2017 (ult)	31-12-2016 (ult)
Eigen Vermogen		21.407	21.427
Vreemd vermogen		8.284	5.988
Resultaat		258	279

Treasuryparagraaf

(x € 1.000)

In het kader van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) treft u onderstaand informatie aan over de liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Berekening kasgeldlimiet

Begrotingstotaal 2017	31.844
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,20%
Kasgeldlimiet in bedrag	2.611

Realisatie 2017	jan-mrt	apr-jun	jul-sep	okt-dec	gemiddeld
Vlottende (korte) schuld	447	-1.045	-2.570	-2.746	-1.479
Vlottende middelen	-4.821	-519	-1.525	-2.298	-2.291
Totaal netto vlottende schuld	5.268	-527	-1.045	-449	812
Toegestane kasgeldlimiet	2.611	2.611	2.611	2.611	2.611
Ruimte (+)/Overschrijding(-)	-2.657	3.138	3.656	3.060	1.799

De kasgeldlimiet wordt per kwartaal bepaald aan de hand van het gemiddelde van de saldi per de eerste van de maand.

Renterisico op de vaste schuld	2017	2018	2019	2020
(2) Rentehervorming op vaste schuld o/g	0	0	0	0
(4) Nieuw aangetrokken vaste schuld	3.500	0	0	0
(5) Betaalde aflossingen	813	1.163	1.163	1.050
(6) Herfinanciering	813	0	0	0
(7) Renterisico op vaste schuld	813	0	0	0
(8) Renterisiconorm	2.500	2.500	2.500	2.500
(9a) Ruimte onder renterisiconorm	1.687	2.500	2.500	2.500
Stand van de vaste schuld per 1 januari	4.440	7.127	5.963	4.800
Nieuw aangetrokken vaste schuld	3.500	0	0	0
	7.940	7.127	5.963	4.800
Aflossingen	813	1.163	1.163	1.050
Stand van de vaste schuld per 31 december	7.127	5.963	4.800	3.750

Jaarrekening 2017

Werkvoorzieningschap Tomingroep

7 juni 2018

Balans voor resultaatbestemming per**(x € 1.000)**31-dec
201731-dec
2016**Activa****Vaste activa****Materiële vaste activa**

Investerings met een economisch nut	9.083	9.083	9.361	9.361
-------------------------------------	-------	--------------	-------	--------------

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen	2.522	2.522	2.522	2.522
Deelnemingen	2.522		2.522	

Vlottende activa**Uitzettingen**

Vorderingen op openbare lichamen	0	840	21	128
Debiteuren	3		105	
R/C Tomingroep	287		0	
Overige vorderingen	550		2	

Liquide middelen

	-	-	-	-
--	---	---	---	---

Overlopende activa**Totaal****12.482****12.280**

Balans voor resultaatbestemming per**(x € 1.000)**31-dec
201731-dec
2016**Passiva****Vaste passiva****Eigen vermogen**

Algemene reserve

1.906

1.906

Gerealiseerd resultaat

307

277

2.213**2.182****Voorzieningen****654****697****Vaste schulden**

Onderhandse leningen

7.127

7.127

4.440

4.440

Binnenlandse banken

227

340

Binnenlandse bedrijven

6.900

4.100

Vlottende passiva**Netto-vlottende schulden**

Overige schulden

2.173

2.173

4.754

4.754**Overlopende passiva**

315

315

206

206**Totaal****12.482****12.280**Aldus opgemaakt:
Hilversum, 7 juni 2018

Werkvoorzieningschap Tomingroep

Mevrouw F.T. de Jonge
VoorzitterDe heer F.C. Oskamp
Algemeen Directeur

Overzicht van baten en lasten

(x € 1.000)

	Realisatie 2017		Begroting 2017		Realisatie 2016	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Overige bedrijfsopbrengsten		6.017		5.778		6.871
Bedrijfsopbrengsten		6.017		5.778		6.871
Lonen, salarissen en sociale lasten WSW	24.527		24.700		26.329	
Kosten Begeleid Werken	842		951		870	
Afschrijving op materiële vaste activa	451		389		511	
Overige bedrijfskosten	3.558		3.386		4.397	
Som der bedrijfslasten	29.378		29.426		32.107	
Bedrijfsresultaat		-23.361		-23.646		-25.236
Rijksvergoeding		23.800		24.001		25.392
Overige subsidie		0		0		262
Garantietoekenning Tominggroep BV		0		0		0
		23.800		24.000		25.654
Financiële baten en lasten	133		106		142	
Totaal	133		106		142	
Saldo van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen						
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		307		250		277
Onttrekkingen aan reserves		0		0		0
Gerealiseerd resultaat		307		250		277
Totaal der lasten/baten	29.510	29.510	29.529	29.529	32.249	32.249
Waarborgen		0				0
Garantstellingen		0				0

N.B.: Voor 2017 heeft geen begrotingswijziging meer plaatsgevonden, waardoor alleen de kolom 'begroting 2017' van toepassing is voor de begroting.

Kasstroomoverzicht over 2017

(x € 1.000)

	2017	2016
(Volgens de indirecte methode)		
Beginbalans liquide middelen	-3.064	-2.365
Gerealiseerd resultaat	439	419
Afschrijvingen	451	511
Mutaties voorzieningen	-43	-112
Mutaties werkkapitaal:		
-Mutatie vorderingen	-712	208
-Mutatie overlopende activa	232	1.422
-Mutatie netto-vlottende schulden	-821	-1.576
-Mutatie overlopende passiva	109	163
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>-345</u>	<u>1.035</u>
Ontvangen dividend	279	2.286
Betaalde uitkering	-555	-2.286
A. Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-622</u>	<u>1.035</u>
Investerings in uitvoering	-169	2
Investerings in materiële vaste activa	-4	-531
B. Kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>-173</u>	<u>-529</u>
Nieuw aangetrokken leningen	3.500	0
Aflossingen van langlopende schulden	-813	-1.063
Financiële baten en lasten	-133	-142
C. Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>2.554</u>	<u>-1.205</u>
Netto kasstroom	1.759	-700
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	0	0
Mutatie geldmiddelen	1.759	-700
Eindsaldo liquide middelen	<u>-1.305</u>	<u>-3.064</u>

Grondslagen voor waardering en baten en lastenbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het overzicht van baten en lasten vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voorzover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Activa

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijging of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met de vermindering van hun waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden.

Op grond wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs volgens het stelsel dat is afgestemd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruikname van het actief.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Voorziening aan Terreinen	10 en 20
Gebouwen	5, 6, 10, 20 en 40
Installaties	5, 6, 7, 9, 10 en 20
Machines	2, 3, 4, 5 en 10
Inventarissen	3, 5 en 10
Vervoermiddelen	5 en 10

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijgingprijs. Of indien van toepassing de lagere marktwaarde.

Vlottende activa

Uitzettingen

De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Eventueel verminderd met een voorziening voor oninbare vorderingen.

Schatkistbankieren

Het werkvoorzieningschap Tomingroep is verplicht om het saldo van liquide middelen boven het drempelbedrag bij de Rijksoverheid onder te brengen. Het drempelbedrag voor het werkvoorzieningschap Tomingroep bedraagt 265k. Het werkvoorzieningschap Tomingroep heeft per 31-12-2017 geen middelen ondergebracht in de schatkist bij de Rijksoverheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen en omvatten bank- en kassaldi en zijn direct opvraagbaar.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

Algemene reserve

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het Algemeen Bestuur, dan wel opgenomen te zijn in voorliggend voorstel tot resultaatbestemming.

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Voor het groot onderhoud van de gebouwen en installaties is een meerjaren groot onderhoudsplan opgesteld tot 2027. Ter egalisatie van de kosten, wordt jaarlijks een vast bedrag aan de voorziening gedoteerd en worden de kosten jaarlijks uit de voorziening onttrokken.

De overige onderhoudskosten aan terreinen, gebouwen en installaties zijn rechtsreeks ten laste van het overzicht van baten en lasten verantwoord.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten

Overige bedrijfsopbrengsten

Dit betreft de vergoeding van Tominggroep BV voor de huur van gebouwen, gebruik van machines en installaties en een detacheringsvergoeding. De afspraken inzake deze opbrengsten worden jaarlijks in een contract tussen het Werkvoorzieningschap en Tominggroep BV vastgelegd.

Lonen, salarissen en sociale lasten Wsw

Hieronder wordt verstaan het brutobedrag van de lonen aan Wsw-medewerkers verminderd met de afdrachtvermindering loonheffing (arbeidskorting) in het kader van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor volksverzekeringen. Hieronder zijn begrepen de ter zake van de werknemersverzekering verschuldigde werkgeverslasten alsmede het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening van de Wsw-medewerkers.

Overige personeelskosten Wsw

Hieronder zijn opgenomen de vervoerskosten, waarop de eigen bijdrage in mindering is gebracht, de kosten voor bedrijfsgeneeskundige zorg, vakonderwijs en vormingskosten en overige personeelsvoorzieningen.

Begeleid Werken

Hieronder wordt verstaan de aan de werkgevers verstrekte loonkostensubsidie voor medewerkers met een sw-indicatie en de begeleidingskosten, zowel die door het Werkvoorzieningschap als die door de werkgever wordt verleend.

Afschrijvingen

Dit betreffen de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa. De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden berekend op basis van historische kosten.

Rijksvergoeding

Dit betreft de subsidie van de Overheid, zoals bedoeld in de artikelen 8 tot en met 10 van de Wet sociale werkvoorziening.

Garantietoekenning Tomingroep BV

Tomingroep BV garandeert het Werkvoorzieningschap Tomingroep een nulresultaat en dient derhalve het tekort van het Werkvoorzieningschap aan te vullen.

Financiële baten en lasten

De rentebaten betreft de opbrengst uit positieve rekening-courantsaldi. De rentelasten bestaan uit de rentelasten van de langlopende geldleningen en de rentelasten over de positieve rekening-courantsaldi van Tomingroep BV en haar dochters.

BTW

Er is een fiscale eenheid verleend tussen het Werkvoorzieningschap Tomingroep, Tomingroep BV, Focus @Work BV, Tomin Facilitair BV, Talentroute BV, Stads Beheer Service BV, de Veluwe Hoevegaerde BV en Tractio BV.

Vennootschapsbelasting

Werkvoorzieningschap Tomingroep is met ingang van 1 januari 2016 onderworpen aan de heffing van de Wet op de Vennootschapsbelasting. Naar verwachting kan echter de volledige vrijstelling voor VPB worden toegepast, waardoor Werkvoorzieningschap Tomingroep geen VPB hoeft af te dragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Ontvangen en betaalde interest en dividend worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de balans

	31-dec 2017	(x € 1.000) 31-dec 2016
--	----------------	-------------------------------

Activa

Materiële vaste activa

Boekingswaarde per 1 januari	9.325	9.306
Aanschaffingen	4	531
Desinvesteringen	-102	0
Afschrijvingen	-451	-511
Afschrijvingen desinvesteringen	102	0
Boekwaarde per 31 december	8.878	9.325
Activa in uitvoering	205	36
Totaal	9.083	9.361

De aanschaffingen (investeringen) hebben betrekking op:

Installaties	4	531
Totaal	4	531

Een overzicht van de materiele vaste activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

	Gronden, terreinen	Bedrijfs gebouwen	Vervoer middelen	Machines, installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2017	2.695	6.011	0	619	0	9.325
Aanschaffingen	0	0	0	4	0	4
	2.695	6.011	0	623	0	9.329
Desinvesteringen	-42	-47	0	-13	0	-102
Afschrijvingen	-19	-334	0	-98	0	-451
Afschrijvingen desinvesteringen	42	47	0	13	0	102
Boekwaarde per 31 december 2017	2.676	5.677	0	525	0	8.878
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	428	7.850	0	2.163	53	10.495

Toelichting op de balans

	31-dec 2017	(x € 1.000) 31-dec 2016
--	----------------	-------------------------------

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen	<u>2.522</u>	<u>2.522</u>
------------------------	--------------	--------------

Dit betreft de 100% deelneming in de Tomingroep BV.

Vlottende Activa

Uitzettingen

Vorderingen op openbare lichamen	0	21
Deelnemende gemeenten	0	21
Debiteuren	3	105
R/C Tomingroep	287	0
Overige vorderingen	550	2
Totaal	<u>840</u>	<u>128</u>

Onder overige vorderingen is opgenomen de opbrengst Lage Inkomens Voordeel.

Overlopende activa

Overige overlopende activa	<u>37</u>	<u>269</u>
	<u>37</u>	<u>269</u>

Toelichting op de balans

	31-dec 2017	(x € 1.000) 31-dec 2016
--	----------------	-------------------------------

Passiva

Eigen Vermogen

Algemene reserve

Saldo 1 januari	1.906	1.452
Toevoeging		454
Saldo 31 december	<u>1.906</u>	<u>1.906</u>

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari	0	454
Ontrekkingen	<u>0</u>	<u>-454</u>
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

Het dagelijks bestuur stelt voor aan het algemeen bestuur het gerealiseerde resultaat € 307.373 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gerealiseerd resultaat	<u>307</u>	<u>277</u>
------------------------	------------	------------

Voorzieningen

Groot Onderhoud

Saldo 1 januari	697	809
Bij: dotatie	<u>155</u>	<u>155</u>
	852	964
Af: ontrekking	<u>198</u>	<u>267</u>
Saldo 31 december	<u>654</u>	<u>697</u>

Toelichting op de balans

(x € 1.000)

	31-dec 2017	31-dec 2016
--	----------------	----------------

Vaste schulden

Leningen		
Saldo per 1 januari	4.440	5.504
Nieuwe lening	3.500	0
Aflossingen	813	1.063
Saldo per 31 december	7.127	4.440

De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing op basis van art. 27, lid 3 van de gemeenschappelijke regeling van Tominggroep.

Het verloop van de onderhandse geldleningen is als volgt:

Verstrekt door	leningnr	Saldo per 01-01-2017	Nieuwe leningen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017	Rentelast begrotings- jaar
BNG	89899	340	0	113	227	12
Tominggroep BV	1	2.000	0	400	1.600	53
Tominggroep BV	2	2.100	0	300	1.800	47
Tominggroep BV	3	0	3.500	0	3.500	19
		4.440	3.500	813	7.127	131

Het gemiddeld gewogen rentelastpercentage bedraagt voor 2017 2,27%.

De leningen zijn verstrekt door binnenlandse banken en binnen het concern. Het in 2018 af te lossen bedrag is € 1.163k. Bij het afsluiten van de leningen zijn geen zekerheden verstrekt.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

Overige schulden		
Crediteuren	135	271
Bank	1.304	3.064
R/C Tominggroep	0	632
Overige	74	112
Nog te betalen belastingen, sociale lasten	660	675
	2.173	4.754

Voor de bankrekeningen van het Werkvoorzieningschap Tominggroep, Tominggroep BV en haar dochters is bij de BNG een compte-joint overeenkomst afgesloten.

Toelichting op de balans

	31-dec 2017	(x € 1.000) 31-dec 2016
Overlopende passiva		
Transitorische rente	40	27
Overige overlopende passiva	<u>275</u>	<u>179</u>
	<u>315</u>	<u>206</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De overige overlopende passiva betreffen vooruitontvangen en vooruitbetaalde posten. In de balans zijn conform artikel 49 BBV niet de verplichtingen inzake het opgebouwde verlof en het vakantiegeld over de periode juni tot en met december tot uitdrukking gebracht. De waardering van het opgebouwde verlof bedraagt € 606k (46.978 uur) en de waardering van het vakantiegeld € 793k.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiele impact op de jaarrekening 2017

Toelichting op overzicht van baten en lasten 2017

(x € 1.000)

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2017	2017	2016

Overige bedrijfsopbrengsten

Hieronder is de vergoeding van
Tominggroep BV opgenomen:
Huur gebouwen en installaties etc.
Detacheringsvergoeding
Dividenduitkering

1.089	1.117	1.117
4.649	4.662	4.910
279	0	844
6.017	5.778	6.871

De detacheringsvergoeding bestaat uit een detacheringsvergoeding voor Wsw medewerkers, die werkzaam zijn bij Tominggroep BV.

Lonen, salarissen en sociale lasten Wsw-personeel

Loonkosten Wsw-werknemers	19.110	19.015	20.106
Totale loonkosten Wsw	19.110	19.015	20.106

Sociale lasten Wsw	2.869	2.880	3.588
Pensioenpremies Wsw	1.594	1.718	1.632
	4.462	4.598	5.220
Ziekengelden	-35	-40	-61
Totaal sociale lasten Wsw	4.428	4.558	5.159

Bedrijfsgeneeskundige zorg	147	200	185
Personeelskosten overig	279	314	292
Vervoerskosten Wsw	559	613	583
Eigen bijdrage	3	0	3
Totaal overige personeelskosten Wsw	989	1.127	1.064

Totaal Lonen, salarissen en sociale lasten Wsw-personeel

24.527	24.700	26.329
--------	--------	--------

Onder overige personeelskosten vallen onder meer:
Vakonderwijs, werkkleding en bijzondere voorzieningen.

Overzicht van baten en lasten 2017

	(x € 1.000)		
	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2017	2017	2016
Aantal WSW-ers (gemiddeld)	1.081	1.043	1.142
Aantal SE's (in loondienst)	884	885	933
Aantal SE's (gemiddeld gerealiseerd, inclusief Begeleid Werken)	942,6	952,2	997,5
Loonkosten per SE	26.639	26.630	27.090
Verhouding van lasten/lonen WSW-ers in %	23,2	24,0	25,7

SE = standaardeenheid

Kosten Begeleid werken	842	951	870
------------------------	-----	-----	-----

De kosten begeleid werken betreffen loonkostensubsidie en begeleidingskosten voor sw-geïndiceerden die niet in dienst zijn bij het Werkvoorzieningschap Tomingroep.

Afschrijvingen op materiele vaste activa met economisch nut	451	389	511
---	-----	-----	-----

Totaal afschrijvingen	451	389	511
------------------------------	------------	------------	------------

Overige bedrijfskosten

Huurkosten	4	4	4
Onderhoudskosten	155	155	155
Verzekeringen en belastingen	63	62	63
Dienstverlening Tominggroep BV	2.968	3.024	3.142
Diverse overige bedrijfslasten	367	141	1.033

Totaal overige bedrijfskosten	3.558	3.386	4.397
--------------------------------------	--------------	--------------	--------------

Huurkosten: Alleen de kosten van (erf)pacht worden bij het Schap verantwoord.

De kosten van huur van machines, etc. komen ten laste van de BV.

Onder diverse overige bedrijfslasten 2016 is de uitkering, van het van Tominggroep BV ontvangen dividend, aan de deelnemende gemeenten verantwoord.

In realisatie 2017 is hier de uitkering inzake het dividend over de winst 2016 van Tominggroep BV opgenomen.

Toelichting op overzicht van baten en lasten 2017

(x € 1.000)

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2017	2017	2016

Rijksvergoeding Wsw

Omvang rijksvergoeding Wsw	<u>23.800</u>	<u>24.001</u>	<u>25.392</u>
-----------------------------------	---------------	---------------	---------------

SE's gesubsidieerd	942,0	1.010,0	1.048,8
Subsidie per SE	25.240	25.200	25.411

Overige subsidie	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>262</u>
-------------------------	----------	----------	------------

De overige subsidie betreft in 2016 naast de bonus begeleid werken, de ontvangen subsidies uit hoofde van energiesubsidie voor dakisolatie en de zogenaamde kerstengelden.

Garantietoekenning Tomingroep BV

Omvang garantiebijdrage	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
--------------------------------	----------	----------	----------

In het jaarcontract tussen Tomingroep BV en het Werkvoorzieningschap Tomingroep is vastgelegd dat Tomingroep BV een nihilresultaat bij het Werkvoorzieningschap Tomingroep garandeert.

Publicatie Wet Normering Topinkomens (WNT) 2017

ALGEMEEN BESTUUR

Naam	Functie	Periode
Mevr F.T. de Jonge	voorzitter	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. B.H.E. Lüken	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. G. Struik	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. J.G. den Dunnen	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. A. Klamer	vice-voorzitter	Van 1-1 t/m 1-7
Mevr. N. van Vroonhoven	vice-voorzitter	Van 1-7 t/m 17-12
Dhr. E.G.J. v.d. Want	vice-voorzitter	Van 18-12 t/m 31-12
Mevr. J. Bakker	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. L.C. van der Pols	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. H. Tuning	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Mevr. S.N.F. van Rijkom	lid	Van 1-1 t/m 31/12
Dhr. F.C. Oskamp	Alg directeur	Van 1-1 t/m 31/12

*De leden van het algemeen bestuur worden door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Tomingroep aangewezen voor een tijdvak van vier jaar. Er is geen dienstverband met het werkvoorzieningschap Tomingroep. Ongeacht het tijdstip van benoeming treden zij af op de dag waarop de zittingsperiode van de raden eindigt. Aftredende leden kunnen opnieuw als lid worden aangewezen. Adviseurs worden benoemd door het algemeen bestuur voor een tijdvak van vier jaar. Er is geen dienstverband met het Werkvoorzieningschap. De leden ontvangen geen financiële vergoeding.

DAGELIJKS BESTUUR

Naam	Functie	Periode
Mevr. F.T. de Jonge	voorzitter	Van 1-1 t/m 31/12
dhr. A. Klamer	vice-voorzitter	Van 1-1 t/m 1-7
Mevr. N. van Vroonhoven	vice-voorzitter	Van 1-7 t/m 17-12
Dhr. E.G.J. v.d. Want	Vice-voorzitter	Van 18-12 t/m 31-12
Dhr. G. Struik	lid	Van 1-1 t/m 31/12

De leden van het dagelijks bestuur worden benoemd uit het algemeen bestuur. De zittingsduur van de leden van het dagelijks bestuur is gelijk aan die van het algemeen bestuur.

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

Het dagelijks bestuur stelt voor aan het algemeen bestuur het gerealiseerde resultaat € 307.373 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.